

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

Diagnostyka, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych [N1MiBP1>DiNPS]

Przedmiot

Kierunek studiów

Mechanika i budowa pojazdów

Rok/Semestr

4/7

Studia w zakresie (specjalność)

–

Profil studiów

ogólnoakademicki

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Język oferowanego przedmiotu

polski

Forma studiów

niestacjonarne

Wymagalność

obieralny

Liczba godzin

Wykład

27

Laboratorium

9

Inne

0

Ćwiczenia

9

Projekty/seminaria

0

Liczba punktów ECTS

5,00

Koordynatorzy

dr hab. inż. Marian Jósko prof. PP
marian.josko@put.poznan.pl

Wykładowcy

Wymagania wstępne

WIEDZA: Ma podstawową wiedzę o technikach wytwarzania stosowanych w przemyśle maszynowym, takich jak odlewanie, obróbka plastyczna, obróbki ubytkowe i przyrostowe, spawanie i inne techniki łączenie materiałów, cięcie, nakładanie powłok i obróbki powierzchniowe. Ma podstawową wiedzę o procesach tribologicznych zachodzących w maszynach, tj. tarczu, smarowaniu i zużyciu. Orientuje się w najnowszych trendach w budowie maszyn, tj. automatyzacji i mechatronizacji, automatyzacji procesów projektowania i konstruowania maszyn, wzrostu bezpieczeństwa i komfortu obsługi, stosowaniu nowoczesnych materiałów konstrukcyjnych. Student ma podstawową wiedzę na temat budowy, działania i eksploatacji pojazdów samochodowych oraz ich zespołów, posiada podstawowe wiadomości z zakresu elektroniki samochodowej. **UMIEJĘTNOŚCI:** Potrafi wyszukiwać w katalogach i na stronach producentów gotowe komponenty maszyn do wykorzystania we własnych projektach. Potrafi opracować instrukcję obsługi i napraw prostej maszyny z grupy maszyn objętej wybraną specjalnością. Potrafi zorganizować i merytorycznie pokierować procesem projektowania i eksploatacji nieskomplikowanej maszyny z grupy maszyn z grupy objętej wybraną specjalnością. Ma umiejętność samokształcenia się z użyciem nowoczesnych narzędzi dydaktycznych, takich jak zdalne wykłady, internetowe strony i bazy danych, programy dydaktyczne, książki elektroniczne. Student potrafi integrować uzyskane informacje, dokonywać ich interpretacji, wyciągać wnioski, formułować i uzasadniać opinie, posiada umiejętności dostrzegania, kojarzenia i interpretowania zjawisk, zachodzących podczas pracy poszczególnych układów.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE: Ma świadomość uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu. Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy. Student ma świadomość wagi sprawności technicznej pojazdu i rozumie techniczne aspekty i skutki niesprawności dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z całokształtem zagadnień ogólnych, związanych z obsługą, naprawą i diagnostyką pojazdów samochodowych oraz z metodami obsługi, napraw i diagnozowania układów podwozia i nadwozia samochodu, a także wykształcenie umiejętności stosowania tych metod w praktyce inżynierskiej.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza:

M1_W14. Ma podstawową wiedzę o technikach wytwarzania stosowanych w przemyśle maszynowym, takich jak odlewanie, obróbka plastyczna, obróbki ubytkowe i przyrostowe, spawanie i inne techniki łączenia materiałów, cięcie, nakładanie powłok i obróbki powierzchniowe.

M1_W17. Ma podstawową wiedzę o procesach tribologicznych zachodzących w maszynach, tj. tarcia, smarowaniu i zużyciu.

M1_W18. Orientuje się w najnowszych trendach w budowie maszyn, tj. automatyzacji i mechatronizacji, automatyzacji procesów projektowania i konstruowania maszyn, wzrostu bezpieczeństwa i komfortu obsługi, stosowaniu nowoczesnych materiałów konstrukcyjnych.

M1_W20. Ma elementarną wiedzę na temat cyklu życia maszyn recyklingu elementów maszyn i materiałów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych.

Umiejętności:

M1_U02. Potrafi wyszukiwać w katalogach i na stronach producentów gotowe komponenty maszyn do wykorzystania we własnych projektach.

M1_U09. Potrafi opracować instrukcję obsługi i napraw prostej maszyny z grupy maszyn objętej wybraną ścieżką dyplomowania.

M1_U13. Potrafi zaprojektować technologię wykonania prostego elementu maszynowego oraz technologię montażu i demontażu maszyny.

M1_U14. Potrafi zaplanować i przeprowadzić proces konstruowania niekomplikowanych zespołów maszynowych lub maszyn oraz formułować wymagania dotyczące elementów elektronicznych i układów automatycznego sterowania dla specjalistów branżowych w systemach mechatronicznych.

M1_U20. Potrafi wykorzystywać zdobyte w środowisku zajmującym się zawodowo działalnością inżynierską doświadczenie związane z utrzymaniem urządzeń, obiektów i systemów typowych dla kierunku studiów.

M1_U25. Potrafi zorganizować i merytorycznie pokierować procesem projektowania i eksploatacji nieskomplikowanej maszyny z grupy maszyn z grupy objętej wybraną ścieżką dyplomowania..

Kompetencje społeczne:

M1_K02. Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.

M1_K04. Jest gotów do inicjowania działania na rzecz interesu publicznego.

M1_K05. Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

Egzamin pisemny, składający się z 6 pytań, obejmujących ogólne zagadnienia obsługi, diagnostyki i napraw pojazdów samochodowych, obsługę, naprawę i diagnostykę wybranego układu silnika spalinowego oraz obsługę, naprawę i diagnostykę wskazanego układu podwozia samochodu lub jego elementu.

Próg zaliczenia wiedzy z przedmiotu wynosi 50% punktów uzyskanych z egzaminu pisemnego, obejmującego całość problematyki określonej programem przedmiotu.

Zaliczenie z części ćwiczeniowej i laboratoryjnej jest uzyskiwane na podstawie ocen ze sprawozdań i sprawdzianów.

Zaliczenie z ćwiczeń audytoryjnych i z laboratorium jest uzyskiwane na podstawie ocen ze sprawdzianów i sprawozdań.

Treści programowe

Program modułu obejmuje następujące zagadnienia:

Diagnostyka:

1. Zakres i metody diagnozowania
2. Diagnostyka układów zasilania silników
3. Diagnozowanie układów zapłonowych silników spalinowych
4. Diagnostyka układu jezdnego i zawieszenia pojazdów samochodowych
5. Diagnostyka układu kierowniczego
6. Diagnostyka układów hamulcowych
7. Diagnostyka układu napędowego
8. Diagnostyka pokładowa OBD

Obsługa:

1. Geneza obsługi pojazdów samochodowych
2. System pojęć i terminologia obsługowa
3. Systemy obsługi pojazdów samochodowych, wynikające ze strategii ich eksploatacji
4. Kryteria podziału i klasyfikacje czynności obsługowych.
5. Wpływ warunków eksploatacji na plany obsługi pojazdów samochodowych i zakresy ich obsługi
6. Obsługa układów silnika spalinowego pojazdu samochodowego
7. Obsługa nadwozia oraz układów podwozia pojazdu samochodowego
8. Specyfika obsługi samochodów hybrydowych i elektrycznych

Naprawa:

1. Uzasadnienie napraw pojazdów samochodowych i terminologia naprawcza
2. Demontaż zespołów i podzespołów oraz weryfikacja części
3. Technologie naprawy układów i mechanizmów pojazdów - regeneracja części
4. Naprawa silnika oraz układów samochodu
5. Naprawy powypadkowe i renowacja pojazdów
6. Zagadnienia bezpieczeństwa w obsłudze i naprawach pojazdów

Tematyka zajęć

Program wykładu obejmuje następujące zagadnienia:

Diagnostyka:

1. Zakres i metody diagnozowania przestrzeni roboczej, układu rozrządu, układu chłodzenia oraz układu smarowania silników spalinowych. Podstawy wykorzystania wibroakustyki do diagnozowania silnika spalinowego.
2. Diagnostyka układów zasilania silników ZI oraz ZS.
3. Możliwości diagnozowania nowoczesnych układów zapłonowych w tym cewek, świec zapłonowych. Oscyloskopowe metody diagnostyczne. Diagnozowanie układu zasilania w energię elektryczną i obwodu rozruchowego. Oświetlenie pojazdów metody diagnozowania.
4. Diagnostyka układu jezdnego i zawieszenia pojazdów samochodowych: wskazanie możliwych źródeł pogorszenia się stanu technicznego tych układów, zakres i metody diagnozowania układu zawieszenia, oględziny, metody przyrządowe, diagnozowanie elementów wodzących i ich połączeń, metody weryfikacji amortyzatorów, elementów sprężystych.
5. Diagnostyka układu kierowniczego: warunki, jakim powinien odpowiadać sprawny układ kierowniczy, możliwe źródła pogorszenia się stanu technicznego, parametry diagnostyczne, metody diagnozowania, przyrządy diagnostyczne uniwersalne mechaniczno-optyczne i optyczne, geometria układu, diagnozowanie układów wspomagania.
6. Diagnostyka układów hamulcowych: możliwe źródła pogorszenia się stanu technicznego bądź niesprawności tego układu, diagnostyka mechanizmów uruchamiających, wspomagających oraz wykonawczych, ocena skuteczności działania układu hamulcowego metodami przyrządowymi, urządzenia rolkowe, opóźniomierze, płyty najazdowe.
7. Diagnostyka układu napędowego: możliwe źródła pogorszenia się jego stanu technicznego, przedstawienie ogólnych parametrów diagnostycznych (moc na kołach, droga wybiegu, zużycie paliwa), diagnostyka sprzęgła, skrzyni biegów, wału napędowego oraz mostu napędowego, przyrządy

diagnostyczne, hamownie podwoziowe inercyjne i obciążeniowe.

8. Diagnostyka pokładowa OBD: zdefiniowanie podstawowych określeń, ogólne zasady działania systemów OBD, charakterystyka informacji diagnostycznej w systemach OBD, monitory systemu diagnostyki pokładowej, Informacja diagnostyczna i komunikacja w systemie diagnostyki pokładowej, kierunki rozwoju pojazdów samochodowych, diagnostyka pokładowa innych zespołów pojazdu.

Obsługa:

1. Geneza obsługi pojazdów samochodowych. Wpływ czynników konstrukcyjnych, wytwórczych i użytkowych na proces i zakres obsługi. Uzasadnienie obsługi, wynikające ze zużycia elementów pojazdu (krzywa Lorenza i intensywności uszkodzeń). Miejsce obsługi technicznych w układzie chronologicznym cyklu życia samochodu.
2. System pojęć i terminologia obsługowa, związana z obsługiwaniem pojazdu samochodowego - serwisowanie, obsługa a przegląd, resurs, odnowa, utrzymanie samochodu, potencjał eksploatacyjny, zużycie fizyczne i moralne, generowanie luzów, trwałość, odnowa, itp.
3. Systemy obsługi pojazdów samochodowych, wynikające ze strategii ich eksploatacji. Zdarność i niezdatność pojazdu samochodowego. Zasady i tendencje w obsługiwaniu pojazdów samochodowych. Harmonogramy operacji, zabiegów i czynności obsługowych. Środki realizacji obsługi (wyposażenie, materiały, infrastruktura). Personel obsługowy - jego cechy i motywacje.
4. Kryteria podziału i klasyfikacje czynności obsługowych. Grupy obsługi technicznych. Rodzaje obsługi, ich charakterystyka i analiza. Obsługi wyższego i niższego rzędu. Okresowe usługi techniczne (podstawowa i rozszerzone). Sieci serwisowe. Outsourcing serwisowy, kontrakty serwisowe i klient flotowy. Struktura krajowego systemu obsługowo-naprawczego.
5. Wpływ warunków eksploatacji na plany obsługi pojazdów samochodowych i zakresy obsługi.
6. Obsługa układów silnika spalinowego pojazdu samochodowego (układ tłokowo-korbowy, rozrządu, zasilania, smarowania-olejenia, chłodzenia, zapłonu, zespołów elektrycznych i elektronicznych, kadłuba i głowicy, dodatkowego osprzętu i urządzeń).
7. Obsługa nadwozia samochodu, ze szczególnym uwzględnieniem obsługi kosmetycznej oraz układów podwozia pojazdu samochodowego (napędowego - jezdnego, hamulcowego, kierowniczego, zawieszenia). Obsługa osprzętu i węzłów narażonych na intensywne zużycie. Obsługa układów komfortu - klimatyzacja, nagrzewnica.
8. Specyfika obsługi samochodów hybrydowych i elektrycznych oraz przykłady obsługi podzespołów krytycznych tych pojazdów. Źródła danych serwisowych, obsługowo-naprawczych dla pojazdów o napędzie spalinowym oraz w przypadku alternatywnych źródeł napędu w świetle Ustawy o elektromobilności i napędach alternatywnych z 11.01.2018.

Naprawa:

1. Uzasadnienie napraw pojazdów samochodowych i przykłady niesprawności, określające zakres napraw. Struktura operacyjna i zabiegowa procesu naprawy i charakterystyka ważniejszych operacji. Terminologia naprawcza - zakres, pracochłonność, kosztocłonność. Kryteria podziału i rodzaje napraw. Metody organizacyjne napraw pojazdów samochodowych. Zestawy naprawcze.
2. Demontaż zespołów i podzespołów. Kompletowanie części i montaż zespołów. Weryfikacja części - etapy i metody weryfikacji. Kryteria kwalifikacji części podczas weryfikacji. Weryfikacja sensoryczna z przykładami. Przyrządy pomiarowe i urządzenia do weryfikacji dedykowanej. Zastosowanie metod defektoskopowych do weryfikacji części. Szczegółowe omówienie weryfikacji wybranych części pojazdu samochodowego.
3. Technologie naprawy układów i mechanizmów pojazdów osobowych i ciężarowych. Przykłady napraw wybranych układów lub osprzętu pojazdów samochodowych z określeniem przyczyny naprawy, tzw. zespołownia. Regeneracja części pojazdów samochodowych. Kryteria i metody regeneracji oraz ograniczenia jej stosowania.
4. Naprawa silnika oraz jego układów. Naprawa kadłuba, głowicy i układu tłokowo-korbowego silnika spalinowego. Naprawa układu hamulcowego. Naprawa turbosprężarek. Naprawa układu napędowego, przekładni głównej i mechanizmu różnicowego pojazdu samochodowego. Naprawa układu kierowniczego i zawieszenia pojazdu. Naprawa układu klimatyzacji samochodu.
5. Naprawy powypadkowe nadwozi pojazdów. Cele i zadania napraw powypadkowych. Technologie napraw nadwozi. Stanowisko blacharsko-lakiernicze i jego wyposażenie. Technologia naprawy blacharskiej nadwozia. Technologie lakierowania renowacyjnego. Materiały renowacyjne.
6. Zagadnienia bezpieczeństwa w obsługach i naprawach pojazdów. Wymagania dotyczące stanu i wyposażenia zaplecza transportu samochodowego. Funkcje zajezdni, zakładu i warsztatu naprawczego w zakresie świadczenia usług obsługowo-naprawczych. Identyfikacja zagrożeń występujących przy realizacji zadań obsługi i napraw pojazdów i sposoby ograniczania ich skutków. Zasady przestrzegania zasad bezpiecznej pracy na stanowiskach obsługowo-naprawczych.

Program laboratorium obejmuje następujące zagadnienia:

1. Badanie geometrii i detekcja luzów w układzie kierowniczym.
2. Technologia napraw układu hamulcowego, zawieszenia i układu jezdnego.
3. Technologia regeneracji elementów pojazdów.
4. Diagnostyka ogólna silnika spalinowego. Badanie składu spalin i hałasu generowanego przez pojazd.
5. Badania techniczne w ramach SKP.

Program ćwiczeń audytoryjnych obejmuje następujące zagadnienia:

1. Metodyka badania układu hamulcowego i zawieszenia.
2. Ocena poprawności wykonanej naprawy układu hamulcowego. Pozyskiwanie danych i kryteriów oceny. Identyfikacja obiektu badań, podstawy teoretyczne pozyskiwania danych z pomiarów, źródła kryteriów oceny.
3. Algorytmy obliczeń parametrów pracy układu hamulcowego i zawieszenia
Wskaźnik skuteczności hamowania, równomierność hamowania, opory toczenia, owalizacja, rozdział sił hamowania między osie.
4. Tolerancja wymiarowa części używanych podczas obsługi i napraw pojazdów. Pasowania części wykorzystywanych podczas obsługi i napraw pojazdów. Obróbka na wymiary naprawcze części stosowanych w naprawach pojazdów.
5. Dokumentacja stosowana w procesie naprawy części i podzespołów: karta naprawy, karta technologiczna, karta instrukcyjna.

Metody dydaktyczne

1. Wykład z prezentacją multimedialną - połączenie wykładu informacyjnego z problemowym.
2. Ćwiczenia laboratoryjne - wykonywanie zadań podanych przez prowadzącego - ćwiczenia praktyczne.
3. Ćwiczenia audytoryjne - przyswojenie wiedzy teoretycznej w powiązaniu z praktyką.

Literatura

Podstawowa:

1. Jóska M., Ulbrich D., Kowalczyk J., Mańczak R., Nosal S.: Inżynieria odnowy pojazdów samochodowych, tom 1, Inżynieria obsługiwaniana; Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2019.
2. Jóska M., Ulbrich D., Kowalczyk J., Mańczak R., Nosal S.: Inżynieria odnowy pojazdów samochodowych, tom 2, Inżynieria naprawy; Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2019.
3. Wróblewski P.: Naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych. WKiŁ, Warszawa, 2016.
4. Wróblewski P., Kupiec J.: Diagnostowanie podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych. WKiŁ, Warszawa, 2015.
5. Kozłowski M. (red.): Budowa i eksploatacja pojazdów, t. II - Obsługa, diagnostyka i naprawa zespołów i podzespołów. Wyd. Vogel Business Media, Wrocław, 2008 i późniejsze wydania.
6. Uzdowski M., Abramek K., Garczyński K.: Pojazdy samochodowe. Eksploatacja techniczna i naprawa. WKiŁ, Warszawa, 2008 i późniejsze wydania.
7. Trzeciak K.: Wyposażenie warsztatów samochodowych. Wyd. Auto, Warszawa, 2005.
8. Niziński S.: Diagnostyka samochodów osobowych i ciężarowych. Dom wydawniczy Bellona, Warszawa, 1999.

Uzupełniająca:

1. Rzeźnik C., Durczak K., Rybacki P.: Serwis techniczny maszyn. Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań, 2015.
2. Nosal S.: Inżynieria odnowy maszyn. Wybrane zagadnienia. Wyd. Politechniki Poznańskiej, Poznań, 2017.
3. Orzełowski S.: Naprawa i obsługa pojazdów samochodowych. WSZiP, Warszawa, 2008 i późniejsze wydania.
4. Livesey W.A., Robinson A.: The repair of vehicle bodies. Elsevier, London, New York, Tokyo, 2005.

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	125	5,00
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	45	2,00
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwίων/egzaminu, wykonanie projektu)	80	3,00